

Besluit B&W gemeente Vught

Onderwerp	Starten van de aanwijspprocedure gemeentelijk monument voor de Speeldoos, Vliertstraat 6 Vught
Afdeling	ONTW
Zaaknummer	Z25 - 290110
Documentnummer	BW/25 - 709936
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	Y. Vos
Datum vergadering	

Toelichting besluit

Voorstel	1. De aanwijspprocedure gemeentelijk monument te starten voor de Vliertstraat 6 te Vught (de Speeldoos).
Besluit	Conform, met opm.
Eerdere besluitvorming	- 'Vaststellen Erfgoedvisie 2023-2029 inclusief uitvoeringsprogramma', Raad (22 juni 2023). - 'Erfgoedverordening Vught 2023', Raad (9 mei 2023).
Inleiding	Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een pand dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde aan te wijzen als gemeentelijk monument. In maart 2025 zijn er meerdere verzoeken binnengekomen tot aanwijzing van de Speeldoos tot gemeentelijk monument, het eerste formele verzoek kwam binnen op 25 maart 2025. Twee van die verzoeken kwamen van belangrijke stichtingen die zich hard maken voor het behoud en de bescherming van erfgoed, namelijk Bond Heemschut en het Cuypersgenootschap. De erfgoedverordening schrijft voor dat bij een verzoek tot aanwijzing van een monument, het college een besluit over het al dan niet starten van de aanwijspprocedure dient te nemen. Naar aanleiding van dit verzoek is een architectuurhistorische Quicksan opgesteld door Monumenten Advies Bureau (MAB) uit Nijmegen. Dit bureau is ook betrokken geweest bij het opstellen van redengevende omschrijvingen voor andere monumentaanwijzingen in 2025 en 2026. MAB is ter plaatse geweest. Het onderzoek is voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed en zij hebben een positief advies uitgebracht. Bij een positief besluit op dit voorstel en na de zienswijzeperiode, leggen we een definitief voorstel tot aanwijzing voor. Na de bezwaarschriftenperiode, wordt de gemeentelijke monumentstatus definitief toegekend. Het besluit de aanwijzingsprocedure te starten, heeft dus niet automatisch een gemeentelijke monumentstatus tot gevolg. De voor-bescherming gaat echter wel al in (art. 5, Erfgoedverordening). De gemeente Vught heeft op 18 december 2025 de koopovereenkomst getekend waarmee de gemeente het gebouw definitief overneemt. Eerste helft februari vindt het notarieel transport plaats.
Beoogd effect	Het in stand houden en beschermen van het meest waardevolle Post-65 erfgoed in de gemeente Vught.

Argumenten	<i>1.1 Uit het onderzoek van MAB blijkt dat de Speeldoos voldoende monumentale waarden bevat om het pand aan te wijzen als gemeentelijk monument.</i> Er is steeds meer (landelijke) aandacht voor architectuur na 1965. De Speeldoos is een schoolvoorbeeld voor het thema Post-65 erfgoed. De Speeldoos heeft vanuit architectuurhistorisch, typologisch en cultuurhistorisch oogpunt voldoende waarde om aanwijzing als gemeentelijk monument te rechtvaardigen. Deze waarde vloeit voort uit (a) de onderscheidende structuralistische/organische ontwerpzet en gedetailleerde materialisering; (b) de hoge mate van gaafheid en herkenbaarheid van het oorspronkelijke ontwerp, en; (c) de langdurige maatschappelijke betekenis als muziekschool, cultureel centrum en drager van collectieve herinnering in Vught. <i>1.2 Het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed is positief, de status belemmert een respectvolle doorontwikkeling van het gebouw niet.</i> De commissie adviseert het pand aan te wijzen als gemeentelijk monument. Daarenboven stellen zij dat de aanwijzing tot monument het toekomstig gebruik niet onnodig mag beperken. Het gebouw is ook geschikt voor andere functies. Binnen het monumentale karakter is een doorontwikkeling met daarbij goed doordachte aanpassingen en verduurzaming, mogelijk. De commissie ziet met name ruimte en mogelijkheden in de plint en ter hoogte van het dak. Publiek groen rond de contouren van de Speeldoos, zoals vroeger wel aanwezig was, verfraait de context en maken het geheel minder versteend. <i>1.3 In de Erfgoedvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma vragen we aandacht voor het aanwijzen van Post-65 architectuur tot monumenten</i> In de Erfgoedvisie hebben we aangegeven aandacht te willen besteden aan nieuwe stromingen en nieuw gedachtengoed rond erfgoed. In de huidige monumentenlijst wordt geen aandacht besteed aan de meest bijzondere architectuur van na de oorlog en na 1965. Daarom is eind 2025 het voornemen uitgesproken om panden uit de periode van na 1965 of na de oorlog, aan te wijzen tot gemeentelijk monument. Het aanwijzen van de Speeldoos past binnen deze ontwikkeling en zou de Vughtse monumentenlijst compleet maken.
Kanttekeningen	<i>1.1 Bij een positief besluit resulteert de voorbescherming in andere procedures bij wijzigingen aan het pand.</i> Het pand is bij een positief besluit voorbeschermd. De voorbescherming start zodra burgemeester en wethouders het voornemen tot aanwijzing hebben bekendgemaakt aan de zakelijk gerechtigden. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een voorbeschermd monument te slopen, te verstoren of in enig opzicht te wijzigen, of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Dit leidt tot andere procedures. De onafhankelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed geeft advies op de wijzigingsplannen. Echter, de commissie heeft aangegeven zeker mee te willen denken en ruimte te zien voor respectvolle aanpassingen, verduurzamingsmaatregelen of andere doorontwikkelingen.
Participatie	Niet van toepassing, dit betreft een besluit op basis van de erfgoedverordening.
Financiën	Het voornemen tot aanwijzen heeft geen financiële consequenties.
Juridisch	Niet van toepassing.
Communicatie	Een voornemen tot aanwijzing wordt door het college van B&W schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in <i>artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet</i>. Daarnaast wordt het voornemen tot aanwijzen gepubliceerd in het Klaverblad en worden de personen en stichtingen die het verzoek hebben ingediend geïnformeerd over het besluit. Ook komt het op officielebekendmakingen.nl.
Bijlage(n)	1. Verzoek aanwijzen gemeentelijk monument Bond Heemschut

2. Verzoek aanwijzen gemeentelijk monument Cuypersgenootschap
3. Cultuurhistorische Quicksan de Speeldoos door Monumenten Advies Bureau
4. Advies CRK&E inzake plaatsing op de monumentenlijst
5. Brief eigenaar voornemen tot aanwijzen